

Махницький Олександр Васильович
старший викладач кафедри економічної
та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН ЗА ДОПОМОГОЮ МЕСЕНДЖЕРІВ

На сучасному етапі розвитку цифрового суспільства нашої країни ма-
буть складно знайти людину у якої б був відсутній мобільний номер телефо-
ну. Технічний прогрес не стоїть на місці і можливості телефонних апаратів
все зручніше і за своїми можливостями наближаються до можливостей пер-
сонального комп'ютера. Окрему увагу треба приділити так званим месендже-
рам які можна встановлювати на смартфони. Мова йде про такі месенджери
як Viber, WhatsApp та Telegram. Головне призначення будь-якої програми
месенджера залишається одне - це передача миттєвих повідомлень, причому
формат повідомлень може бути будь-який. Це може бути текст може бути
фото, може бути відео чи аудіо файл.

З впровадженням в нашій країні стандарту передачі даних 4G також ак-
туальним стає питання про вчинення відеодзвінків через месенджери, що на-
багато розширює можливості телефону. Основною особливістю більшості
програм месенджерів є те що вся інформація або розмови, що ведуться через
месенджер піддаються шифруванню. Тобто забезпечується так званий прин-
цип анонімності. Дуже корисна функція для абонентів у якій на жаль є зво-
ротня сторона. Якщо абонент вирішить чинити протиправні дії, то встанови-
ти його особистість практично неможливо. До протиправних дій можна від-
нести продаж наркотичних речовин через месенджери. А безконтрольне роз-
повсюдження психотропних та наркотичних речовин є чималою проблемою
для правоохоронних органів. А тепер про це трохи докладніше.

Сервіс, створений колишнім власником мережі "ВКонтакте" Павлом
Дуровим, наразі розташований в Швейцарії. Саме там знаходяться, за інфор-
мацією з відкритих джерел, і сервери цієї програми. Доступ до яких в компа-
нії спецслужбам намагаються не давати. Саме тому наразі вуличне розпо-
всюдження наркотиків йде саме через цей сервіс.

Як це працює. Як що хтось вирішив придбати наркотичні речовини,
йому не потрібно особисто шукати розповсюджувачів "зілля", виходити з
ними на зв'язок, домовлятися про зустріч. Досить зайти на вказаний прямо на
стіні анонімний канал Telegram (месенджер для смартфонів) або спеціалізо-
ваний сайт, зробити замовлення, оплатити на банківську картку або поповни-
ти рахунок телефону. Після цього клієнту надсилають фото "закладки" —
місця, де на вулиці захований пакет з наркотиками. Залишається лише підіб-
рати його.

Процес купівлі-продажу відбувається "засекречено" і називається "кла-

дом”. Ще до анонсу, “бізнесмени” у різних районах міст закопують у дворах і парках свій «товар» в землю. Далі вони запускають оголошення і інформацію про те, яким чином здійснити оплату. Коли покупець переводить гроші на рахунок, йому надсилають в той самий Telegram координати точки, геолокацію, де саме треба копнути, щоб віднайти свою «покупку». Така собі «гра» для дітей, а водночас - відсутність прямого контакту з покупцем, що дозволяє бути невловимими: як упіймати наркоторговця на місці злочину?

Чому ж правоохоронні органи не вистежать перекази грошей? І тут злочинці перестрашувались! Судячи з групи в Telegram, оплата приймається лише через термінали iBox в криптовалюті — біткойнах. А це, як відомо, найбезпечніший спосіб оплати — хай навіть знайдуть номери електронних гаманців наркодилерів — ідентифікувати їх правоохоронні органи все-одно не зможуть.

Онлайн-торговці ховаються за анонімними ніками. Вирахувати їх важко. Вони активізувалися останнім часом. У 2016 році МВС зафіксувало 1,9 тис. фактів збуту наркотиків, а за 10 місяців 2017-го — 3,6 тис. І якщо раніше наркопродажами в Мережі займалося 26 груп, то нині поліцейські розкрили 108 подібних структур. Багато з них є частиною міжнародних угруповань. Тому що майже всі синтетичні наркотики – так звані солі, спайс та інше – поставляються в Україну з Азії

Отже, як свідчить статистика Нацполіції, наркотична лихоманка поширюється серед дітей катастрофічними темпами. Сучасних підлітків, які виростили у еру нових технологій, важче здивувати, затягнути у наркотичну пастку звичайними методами, тому зловмисники намагаються зіграти на психології підлітка, який прагне пригод, ігор і це, як бачимо, їм вдається. Відтак зараз як ніколи мають бити на сполох соціальні служби, поліція й інші інстанції, а також батьки з педагогами, аби не дати знахабнілим торговцям смертю згубити ще більше дитячих життів.

Правоохоронці, якщо судити за офіційною статистикою, старанно борються з наркодилерами. За минулий рік вони, наприклад, вилучили 15 кг "синтетики", в цьому — ще 3 кг. А в цілому поліція конфіскувала цілих 3,4 т різних наркозасобів.

Саме подібна статистика насторожує. Поліція в основному вилучає марихуану, яка росте повсюдно. При цьому важкі наркотики і "синтетика", як правило, залишаються поза зоною уваги МВС. Так складається тому, що поліція і рада б активніше розробляти тему нових синтезованих речовин, але у неї немає виписаної інструкції про те, хто і як повинен їх визначати і заносити в список заборонених. Зараз відповідний документ лише узгоджують три відомства — МВС, МОЗ та Мін'юст.

За даними незалежних експертів, від наркоманії та пов'язаних з нею хвороб щорічно в країні гине близько 120 тис. осіб. Офіційної статистики по цій темі немає: лікарі в подібних випадках в діагнозі ставлять безпосередню причину смерті — наприклад, зупинку серця.

Управління ООН з наркотиків та злочинності обрало Україну серед 24 країн, що потребують першочергової допомоги через високий рівень вжи-

вання ін'єкційних наркотиків та поширеність ВІЛ серед тих, хто їх вживає.

Роблячи висновок із такої сумної статистики вкрай необхідно якомога швидше розробляти технічні засоби боротьби із розповсюдженням наркотичних речовин. Та на сам перед потрібно отримати міцний юридичний фундамент, спираючись на який працівники кіберполіції зможуть діяти вкрай ефективно в межах своєї компетенції.

1. https://espreso.tv/article/2017/10/23/soli_narkotyky
2. <https://www.unian.ua/society/2246464-sil-i-spaysi-na-kojnomu-rozi-v-ukrajini-vsechastishe-narkotiki-prodayut-cherez-internet.html>
3. <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/soli-u-vilnomu-dostupi-u-velikih-mistah-ukrajini-narkotorgivlja-peremistilasja-v-efiri-2212899.html>

Мельковський Олександр Вікторович
к.ю.н., доцент кафедри кримінального
права та правосуддя Запорізького
національного університету

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ У СИСТЕМІ МВС УКРАЇНИ. ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ

Теоретичні розробки у галузі дослідження проблем внутрішньої безпеки у системі МВС та Національної поліції України на сучасному етапі ведуться не досить активно, через що виникає потреба в їх динамічному розвитку.

На нашу думку на теперішній час залишаються актуальними питання щодо:

- удосконалення нормативного регулювання діяльності підрозділів служби внутрішньої безпеки (далі СВБ) та здійснення ними оперативно-розшукової діяльності (далі ОРД) з метою запобігання злочинам та виявлення корупційних проявів;
- відсутності науково обґрунтованої характеристики злочинів та корупції працівників системи МВС;
- визначення індикаторів проявів корупційної діяльності працівників системи МВС;
- розробки організаційно-тактичної моделі запобіжної діяльності СВБ;
- визначення оперативно-розшукових ознак злочинної діяльності на користь організованих злочинних угруповань (далі ОЗУ) та розробки методичних рекомендацій щодо здійснення контррозвідувальної діяльності відносно впливу ОЗУ на діяльність конкретних працівників та підрозділів ОВС;
- розробки загальних основ формування агентурної мережі для вирішення завдань підрозділів СВБ;
- розробки методичних рекомендацій щодо використання оперативно-розшукових заходів (далі ОРЗ) з метою запобігання злочинам та корупції